

‘We gaan in 2023 ontdekken wat de mobiliteitstransitie is’

De club van Rome concludeerde in 1972 al dat er grenzen aan de groei zitten. De afgelopen jaren begint de samenleving dit te omarmen, vertelt Casper Stelling van MuConsult. Daarvoor moeten we inzetten op de circulaire economie, vult zijn collega Michiel Brantjes aan. Het adviesbureau constateert dat de beleidscyclus van slag is. “We willen de grenzen aan de groei accepteren, maar zijn vooral bezig met het oprekken van duurzame groei.”

GUUS PUYLAERT

“We hebben een decennium van voorspoed gehad, maar gaan nu echt te maken krijgen met de negatieve consequenties van de groei”, aldus Stelling. “Stijgende grondstof- en energieprijzen leiden tot inflatie en sturend mobiliteitsbeleid beperkt de ontplooiingsmogelijkheden van burgers. Geopolitieke onzekerheid remt de internationale samenwerking en daarmee de ontwikkeling van de circulaire economie. We kunnen de grenzen aan de groei in 2023 niet meer negeren. Burgers worden hierdoor komend jaar op

allerlei manieren gedwongen zuiniger aan te doen.”

“In plaats van oorzaken te bestrijden”, stipt hij het probleem aan, “zijn we als maatschappij vooral bezig met sectorale symptoombestrijding en doelen voor de korte termijn. We willen groei duurzaam faciliteren, maar offeren hier nog steeds groenruimte voor op en bouwen op plekken waar de auto dominant is. We willen mobiliteitsbehoeftes invullen, maar vinden wel dat de automobi-

liteit beperkt moet worden. We zien in dat er zoiets is als mobiliteitsarmoede, maar pakken dit nog niet echt op. Al met al proberen we nog steeds de grenzen aan de groei zoveel mogelijk op te rekken.”

Brantjes denkt dat verduurzaming een grotere rol moet krijgen. “De mobiliteitssector moet verminderen, veranderen en vergroenen. Maatschappelijke belangen moeten leidend zijn. Actieve mobiliteitsvormen zijn bijvoorbeeld goed voor het reduceren van de autoafhankelijkheid, wat bijdraagt aan het bestrijden van files en uitstoot van schadelijke stoffen. Tegelijkertijd draagt actieve mobiliteit bij aan het beperken van de ruimteclaim van mobiliteit, de gezondheid en inzetbaarheid van de burger en werkt door in de circulaire economie: er zijn minder grondstoffen nodig voor mobiliteit als we vaker fietsen en lopen. De maatschappelijke baten hiervan worden volgens ons onderschat.”

Beleidscyclus van slag

“De focus verandert vaak, omdat we bijna elke maand een nieuwe crisis lijken te heb-

Casper Stelling

Michiel Brantjes

‘We kunnen de grenzen aan de groei in 2023 niet meer negeren. Burgers worden hierdoor gedwongen zuiniger aan te doen’

ben. Daardoor is de beleidscyclus van slag”, aldus Stelling. “We volgen hypes in de hoop dat die leiden tot een nieuwe normaal, waarbij we kunnen blijven groeien. Hierdoor bedenken we maatregelen die symptomen bestrijden. Dan is het dweilen met de kraan wagenwijd open.”

Beleidsmakers en adviseurs bedenken graag slimme oplossingen om te kunnen blijven groeien, vult Brantjes aan. “Dat leidt vaak tot een ‘rebound effect’ omdat efficiëntieverbetering doorgaans vooral leidt tot hogere consumptie. Zo leidt het subsidiëren van elektrische auto’s tot snellere vervanging van auto’s en dus meer grondstoffenconsumptie. Negatieve bijeffecten vallen helaas meer dan eens buiten de scope van de sectorale afwegingen.”

MuConsult wil de beleidscyclus graag herstellen, vervolgt Stelling. “Wij staan lang stil bij ambities en doelen en laten zien welke consequenties beleidskeuzes hebben. Zo worden wij momenteel veel gevraagd om maatregelpakketten op te stellen. We krijgen dan lijsten waaruit we moeten kiezen. Wat goed

werkt, is dat we dielijsten eerst in de leggen en de discussie aangaan over de gezamenlijke visie en ambitie: welk gedeeld toekomstbeeld hebben we? Daaruit vloeien concrete doelen voort voor de uitvoeringsperiode: wanneer hebben we een doelmatige bijdrage geleverd?” “Als dit scherp is kunnen we pas een goede probleemanalyse maken: waar schort het aan? – en daar doelmatige oplossingsrichtingen bij bedenken. Ten slotte adviseren we de klant om vooraf al de monitoring en evaluatie in te richten, zodat ze in staat is om tussentijds bij te sturen en periodiek de besteding van publieke middelen te verantwoorden.”

Wanneer slaagt de mobiliteitstransitie?

“Als we stoppen met het oprekken van groei, zijn sturende mobiliteitsmaatregelen onontkoombaar”, stelt Stelling. En Brantjes, aanvullend: “Vaak worden dwingende maatregelen genomen om ongewenst gedrag minder aantrekkelijk te maken, maar dat is onvoldoende. De gewenste gedragsverandering komt niet op gang als randvoorwaarden niet op orde zijn. Zo lang de eigen auto voor

ontzettend veel mensen de beste vervoersvorm is, blijven zij manieren zoeken om sturende maatregelen te omzeilen of accepteren ze gewoonweg de hogere kosten of moeite. Denk aan de lage prijselasticiteit van de benzineprijzen en het zoekverkeer in de stad, dat een parkeerplaats zoekt dichtbij het winkelcentrum.”

“We kunnen niet blijven doorgaan met het oprekken van de groei”, besluit Stelling. “Dat gegeven moet landen in onze ambities en doelen. Met doelmatige beleidsontwikkeling voor het creëren van meer bewustwording en acceptatie, het stimuleren van gewenst gedrag, het op orde krijgen van randvoorwaarden én sturende maatregelen om ongewenst gedrag te bestrijden, moet het lukken om de consumptiegroei in de mobiliteit te stoppen. Pas dan is de mobiliteitstransitie geslaagd. In 2023 gaat MuConsult meer dan ooit inzetten op het verspreiden van deze boodschap.”